

Конвергенція напрямків економічного співробітництва у новій конструкції світового устрою

Реформування світової системи економічних відносин – нагальна потреба, що викликана не тільки новою хвилею кризових явищ, але і результат визнання факту, що не вдалося створити ефективної моделі світового устрою. Регулювання економіки розроблялося на базі преференцій, лідерства у витратах, що, у свою чергу, закріплювало підлеглий стан незрілих ринкових економік. У цей період виникли поняття «ресурсний прокльон», «економічний колоніалізм», «маніпулятивна економіка» або «економіка зняття вершків» та «периферійна економіка». Відповіддю на це став нестримний розвиток офшоризації, тіншової та сірої економік, засобом зміни статусу стало використання методів державного капіталізму та силової економіки у поєднанні із інструментами корпоративних протистоянь на широкій міжнародній арені та в економічних стосунках пострадянського сектору.

У майбутньому посткризовому світі продовження розвитку глобалізаційних процесів можливе за рахунок створення 4 або 6 просторів, що будуть уособлювати спорідненість інтересів і намагатись в міжкомунікативних рамках досягти рівнозначності у системі економічних стосунків.

Україна опинилась у зоні впливу декількох напрямків глобалізаційного процесу. США включили нашу державу у сферу своїх інтересів не тільки як фактор стримування російського відродження на пострадянських просторах та майданчик для військово-технічного закріплення, а і як буферний інструмент у протидії розширенню європейського сектору на молоді ринкові країни.

Вступ України до СОТ мав теж спрацювати як додатковий важіль переконання на користь необхідності прискорення кооптації до наддержавних об'єднань. Нажаль, саме Україні не вдалось отримати навіть більш-менш пристойний позитивний результат від вступу [1]. А система вимог до потенціальних учасників залишається жорсткою. З них найбільш важкими у поточних умовах здаються: утримання інфляції на рівні менше 5%-7% та адаптація законодавства.

Останнім часом посилилась увага до нашої держави з боку Китаю та країн АСЕАН, які стабільно мали інтереси у Казахстані та країнах Центральної Азії. Але, практично вільний від власного виробника національний ринок легкої промисловості (рівень галузевого внеску до національного доходу знизився з 36% у 1990 р. до 1% у 2008 році), незважаючи ні на що утримуючий національний ринок сектор виробництва харчової продукції, разом із великим сировинним потенціалом зробили Україну привабливою для більш потужної експансії вказаних країн. Туреччина активно працює у напрямку розширення своєї присутності на ринках України в цілому та АР Крим, Казахстану, Південного Кавказу, Центральної Азії. Не так давно змінила вектор впливу на консолідаційні процеси й Росія. Замість прямої імплантації через отримання майнового контролю над стратегічними економічними об'єктами в Україні, владна та економічна еліта використовує інший, більш рафінований підхід, що не змінює суті процесу.

Економічна активізація країн БРІКС, намагання їх створити власну конструкцію співробітництва викликали низку геополітичних подій, названих кольоровими революціями, які на тривалий час відволікли увагу від нарощування потужності. З огляду на це національне суспільство потребує аналізу обраних векторів співробітництва, обрання стратегії гнучких рішень та ситуативних союзів.

Незважаючи на наявність альтернативних центрів зростання за рахунок інтеграції, перед національною правлячою елітою, що здійснює управління якісним та кількісним розвитком України стоїть дилема: обрати інтеграцію до економічно розвиненого європейського заходу зі свідомим прийняттям ролі периферійної держави ресурсного (аграрного) спрямування або посилити об'єднавчі процеси серед пострадянських держав і створити самостійне ядро економічного росту. Реалізація такого напрямку можлива й у нерадикальний спосіб: за рахунок посилення регіональних та галузевих альянсів та варіантів РТУ. Доречі, США мають членство у 32 РТУ за ознакою наявності економічних або соціальних інтересів, а Україна – лише в 1 (ГУАМ). На користь більш уважного ставлення до об'єднавчих векторів у пострадянському просторі свідчить не тільки теоретичні сенси:

- висока техніко-технологічна та наукова спорідненість;
- співставимий рівень доходу населення та близькі соціокультурні традиції;
- досить схожий рівень просування у ринковості та проблеми трансформаційного процесу;
- можливість швидкого відновлення системи кооперації, поставок, розподілу праці;
- схоже економічне та корпоративне середовище з однаковою корпоративною культурою, характером корпоративного конфлікту та зовнішньоекономічних завдань.

Економічні чинники також додають ваги щодо рівнозваженого ставлення до векторів інтеграції та консолідації. Наприклад, відновлення цілісності Германії потребувало вкладень 1,5 трлн. дол. США у східні землі, а досягти вирівнювання у галузевій структурі не вдалось. Східногерманські території знаходяться на бюджетній дотації не тільки за соціальною складовою, а і за ринковими показниками.

На наш погляд потребує уваги відродження спільного простору в економіці на рівні вибіркового регіональних, ситуативних та галузевих об'єднань серед країн пострадянського простору. Таким консолідаційним центром може стати спочатку група з 4-х країн: Казахстан, Україна, Білорусія, Росія, де дві країни є ресурсобідними, проте кожна має свої виняткові якості створення РТУ, а фактором єднання може виступити близький за рівнем (станом на 2005 рік) рівень економічного розвитку (на них припадає 80% сукупного економічного потенціалу СНГ). Цей шлях може стати альтернативою входженню до жорсткої конструкції Митного союзу.

Література

1. Березянюк Т.В. Корпоративний глобалізм як базовий напрямок міжнародної економічної конвергенції / Розвиток національного корпоративного сектору (інституціональний контекст) : Монографія. Ч.1 – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2009. – 278 с.